

NEFORMALIUOJU BŪDU ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO TVARKA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarka Vilniaus verslo kolegijoje (toliau kolegijoje) parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 17 str. 4 punktu, kuris teigia, kad „Neformaliojo švietimo būdu asmens įgyta kompetencija gali būti pripažįstama kaip formaliojo švietimo programos ar kvalifikacijos dalis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta arba aukštosios mokyklos nusistatyta tvarka" (2003 m. birželio 17 d, Nr. IX-1630, aktuali redakcija 2010-01-21) ir 39 str. 1 punktu, teigiančiu, kad „asmens formaliojo, neformaliojo ar savišvietos būdu įgyti mokymosi pasiekimai įteisinami įstatymų nustatyta tvarka išduotu dokumentu (pažymėjimu, brandos atestatu, diplomu), kurio turinį, formą ir išdavimo tvarką nustato Vyriausybė arba jos įgaliota institucija", ir Švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-2319 (2010-12-31) patvirtintomis „Neformaliojo suaugusiųjų švietimo sistemoje įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo aukštosiose mokyklose rekomendacijomis".

2. Tvarkoje naudojamos sąvokos:

Aplankas – kandidato įrodymų, kuriais pagrindžiamos neformalioju būdu įgytos kompetencijos, rinkinys. Aplanką sudaro: titulinis lapas, turinys, išplėstinis CV, refleksija (kompetencijų išplėstinis aprašymas), priedai (pažymėjimų, dokumentų, darbdavio atsiliepimų, projektų, planų, savianalizės ir kt. kopijos).

Dalykų žiniaraštis – nustatytos formos dokumentas, kuriame įrašomi neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo pagrindu įskaitytų dalykų pavadinimai, dalykų apimtis kreditais ir įvertinimas pažymiu.

Ekspertas – studijų dalyko dėstytojas, vertinantis kandidato neformalioju būdu įgytas kompetencijas, nustatantis jo atitikmenį studijų dalyko rezultatams. Kandidato neformalioju būdu įgytas kompetencijas gali vertinti ir dėstytojų grupė (**ekspertų komisija**).

Įvertinimas – neformalioju būdu įgytų kompetencijų atitikmens studijų rezultatams išraiška pažymiu.

Kandidatas – asmuo, siekiantis, kad jo kompetencijos, įgytos mokantis neformalioju būdu, būtų pripažintos ir yra užpildęs elektroninę registracijos formą, prašymą dalyvauti neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūroje ir sudaręs su kolegija Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo sutartį. Kandidatui keliami reikalavimai – turėti ne žemesnį nei vidurinį išsilavinimą; turėti ne trumpesnę kaip 3 metų darbo patirtį srityje, kurios kompetencijų pripažinimo siekia; turėti pagrįstus įrodymus, liudijančius apie pasiekimus ar kompetencijas srityje, kurios kompetencijų pripažinimo sieką.

Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo sutartis – kolegijos direktoriaus ar jo įgaliotų asmenų ir kandidato pasirašytas šalių susitarimas, kuriame nustatyti šalių finansiniai ir kiti santykiai.

Kompetencijų (ne)pripažinimas – eksperto arba ekspertų komisijos išvada apie kandidato kompetencijos(-jų) (ne)pripažinimą, tai yra įskaitymą arba neįskaitymą.

Konsultantas – asmuo, konsultuojantis kandidatą, kaip pasirengti kompetencijų vertinimui ir pripažinimui.

Neformaliuoju būdu įgytos kompetencijos – žinios, įgūdžiai, gebėjimai ir vertybinės nuostatos, kurias asmuo gali pagrįsti. Neformaliosios kompetencijos galėjo būti įgytos: tiesioginiame darbe, savanorystės veikloje, mokantis savarankiškai ir laisvalaikiu, neformalaus mokymosi kursuose, tobulinant kvalifikaciją, stažuotėse ir pan.

Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų pripažinimas – asmens kompetencijų įgytų mokantis neformaliuoju būdu, pripažinimas.

Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimas – procesas, kurio metu vertinamos kandidato kompetencijos ir juos pagrindžiantys įrodymai, nustatomi kandidato įgyti pasiekimai ir įvertinama pasiekimų kokybė, pasiekimai palyginami su akademiniais mokymosi pasiekimams keliamais reikalavimais.

Neformalusis mokymasis – mokymasis pagal neformaliojo švietimo programas, kurių baigus gali būti išduodamas mokymosi pasiekimus nurodantis pažymėjimas.

Procedūra – nuosekli kandidato neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo veiksmų eiga.

Savaiminis mokymasis – mokymasis visuomeninės, profesinės veiklos metu ir laisvalaikiu.

Specialistas – neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarkos monitoringą vykdamas kolegijos direktoriaus sprendimu paskirtas asmuo.

Studijų rezultatai – studijų metu įgytos žinios, gebėjimai, vertybinės nuostatos, kurių pasiekimo lygis įvertinamas pažymiu.

3. Bendrieji neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo principai:

3.1. **Prieinamumo principas.** Suinteresuoti asmenys gali siekti, kad jų įgytos kompetencijos būtų vertinamos ir pripažįstamos neatsižvelgiant į jų įgijimo būdą. Prieinamumas reiškia geografinį vertinimo vietos pasiekiamumą, lygių galimybių užtikrinimą, vertinimo procedūros esmės, specifikos išaiškinimą, galimų vertinimo rezultatų aptarimą.

3.2. **Lankstumo principas.** Taikoma vertinimo metodika leidžia įvertinti kandidato kompetencijas neatsižvelgiant į tai, kur ir kaip jos buvo įgyjamos, sudaroma galimybė projektuoti individualius studijų kelius kandidatui, patenkančiam į aukštojo mokslo sistemą iš įvairios aplinkos: praktinės veiklos, institucijos, vykdančios neformalųjį švietimą, kitos valstybės ir t.t.

3.3. **Skaidrumo ir objektyvumo principas.** Kandidato neformaliuoju būdu įgytos kompetencijos vertinamos derinant ir jungiant įvairius vertinimo metodus ir išvengiant vertintojo subjektyvaus požiūrio į vertinimo procedūras, kriterijus ar vertinamą kandidatą. Kandidatui suteikiama grįžtamoji informacija apie priimtą sprendimą ir sudaroma galimybė teikti apeliaciją.

3.4. **Prilyginamumo principas.** Neformaliuoju būdu įgytos kompetencijos vertinamos pagal atitinkamoje studijų programoje aprašytas studento turimas žinias ir gebėjimus jam baigus mokymosi dalyką, modulį, programą (toliau - studijų rezultatai).

3.5. **Savanoriškumo principas.** Savanoriškai apsisprendamas dalyvauti vertinimo procese, vertinimu suinteresuotas kandidatas yra atsakingas už pateiktus vertinti įgytas kompetencijas liudijančius dokumentus, medžiagą: pažymėjimus, darbdavių atsiliepimus, projektus, savianalizės, vaizdo ir garso įrašus, darbų pavyzdžius ir kt. (toliau - kompetencijų įrodymai), yra motyvuotas būti vertinamas, pasirengęs vertinimo procedūrai ir, jei siekia įgyti kvalifikaciją, sąmoningai planuoja tolesnes studijas aukštojoje mokykloje.

4. Ši tvarka nustato reikalavimus ir procedūras neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimui ir pripažinimui.

5. Neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo tvarka taikoma asmenims, pageidaujantiems įvertinti neformaliuoju būdu įgytus pasiekimus ir užpildžiusiems internete (www.kolegija.lt) registracijos formą, prašymą dėl neformaliuoju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo (1 priedas) bei Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo sutartį (2 priedas).

6. Tarp kandidato ir kolegijos yra sudaroma Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo sutartis, kurioje apibrėžiami abiejų šalių Įsipareigojimai. Sutartis sudaroma po pirminės konsultacijos, kandidatui apsisprendus dalyvauti neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūroje.

II. NEFORMALIŲ BŪDU ĮGYTŲ KOMPETENCIJŲ VERTINIMO IR PRIPAŽINIMO ORGANIZAVIMAS

7. Informavimas:

Internetiniame kolegijos puslapyje talpinama naujausia informacija susijusi su neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimu ir pripažinimu, vertinimo principais, procedūra, vertinimo sąlygomis, galimais vertinimo rezultatais, individualius poreikius atitinkančiomis studijomis. Informacijos aktualumo stebėseną internetiniame puslapyje vykdo konsultantai ir specialistas.

8. Konsultavimas:

8.1. kandidatui yra skiriama pirminė konsultacija, o kitos konsultacijos – pagal kandidato išreikštą poreikį. Konsultantai konsultuoja kandidatą kaip parengti kompetencijų aplanką, tikrina jo struktūrą, turinį ir pan.;

8.2. tolimesnis konsultavimas ir pasirengimas vertinimui vyksta sutartyje numatytais sąlygomis;

8.3. vienai konsultacijai skiriama ne mažiau kaip viena akademinė valanda.

9. Kompetencijų vertinimas:

9.1. kompetencijų vertinimą vykdyti gali vienas ekspertas arba, esant poreikiui, specialisto ir konsultanto bendru sprendimu sudaroma ekspertų komisija;

9.2. neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimas, jeigu siekiama kompetencijų pripažinimo, vyksta aplanko pagrindu; siekiant kompetencijų pripažinimo ir įvertinimo, t.y. prilyginimo studijų rezultatais – aplanko ir kitais parinktais metodais;

9.3. jei kompetencijų aplanke duomenys tik iš dalies pagrindžia turimų kompetencijų atitiktį dalyko studijų programos ar jos dalies reikalavimus, ekspertas arba ekspertų komisija nusprendžia, kas bus vertinama papildomai ir kokie metodai bus naudojami. Apie tai informuoja kandidatą ir paskiria vertinimo datą;

9.4. ekspertas arba ekspertų komisija, nustato turimų kompetencijų atitikimą arba neatitikimą dalyko studijų programos ar jos dalies reikalavimams, vertinimas atliekamas pildant kolegijoje nustatytą Neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo formų sąvadą (3 priedas);

9.5. jei vertinimą vykdo ekspertų komisija, ji savo vertinimo išvadas ir savo sprendimą formalizuoja ir specialistui pateikia savo išvadas dėl kompetencijų pripažinimo ir/ar įvertinimo užpildytu Neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo formų sąvadu (3 priedas) su komisijos pirmininko ir narių parašais.

10. Kompetencijų pripažinimas:

10.1. Kompetencijos gali būti (ne)pripažįstamos, tokiu būdu suteikiami kreditai nevertinant kompetencijų pažymiu;

10.2. Pripažintos ir įvertintos kompetencijos, kuomet vertinimo rezultatai yra įskaitomi kaip studijų rezultatai;

10.3. baigiamasis darbas ir (ar) baigiamasis egzaminas neįskaitomas;

10.4. įskaitoma ne daugiau nei 60 proc. ketinamos studijuoti programos apimties.

11. Kompetencijų pripažinimo įforminimas:

11.1. teikiamų konsultacijų kandidatams apskaita žymima kolegijos Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo konsultacijų žurnale;

11.2. kandidato kompetencijų įrodymai pateikiami kompetencijų aplanke. Aplanką sudaro: titulinis lapas, turinys, išplėstinis CV, refleksija (kompetencijų išplėstinis aprašymas) ir priedai

(dokumentų ir įrodymų kopijos);

11.3. Ekspertas ar ekspertų komisija savo išvadas apie kompetencijų pripažinimą ir/ar vertinimą įrašo nustatytos formos žiniaraštyje, prideda vertinimo metu užpildytą Neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo formų sąvadą ir dokumentus (kandidato kompetencijų įrodymų aplanką, užpildytus testus, pokalbio protokolus ir kt.), pasirašo ir perduoda kaip nustatyta šio aprašo 9.5 punkte;

11.4. dalykų pavadinimai, įvertinimai, kiti duomenys, susiję su studijų rezultatų įskaitymu, įrašomi į diplomo priedą (priedėlį) ar akademinę pažymą;

11.5. jei kandidatas nutraukia studijas kolegijoje ar pereina studijuoti kitur, jam išduodama akademinė pažyma, kurioje nurodomos pripažintos kompetencijos;

11.6. visi dokumentai, įrodantys kandidato pasiekimus (kompetencijų aplankas, neformalioju būdu įgytų kompetencijų vertinimo formų sąvadas ir kompetencijų įvertinimo ir dalykų įskaitymo žiniaraštis,), o taip pat kandidato prašymas bei sutartis saugomi kandidato asmens byloje kolegijos nustatyta tvarka.

III. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

12. Jei asmuo nesutinka su sprendimu dėl kompetencijų vertinimo ir pripažinimo, jis turi teisę per 20 dienų nuo atsakymo gavimo dienos pateikti apeliaciją kolegijos direktoriui.

13. Apeliacijos dėl kompetencijų vertinimo ir pripažinimo nagrinėjamos kolegijoje nustatyta apeliacijų nagrinėjimo tvarka.

14. Apeliacinė komisija gautą skundą išnagrinėja ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo jo gavimo dienos ir pateikia raštišką atsakymą apeliaciją pateikusiam asmeniui.

IV. FINANSAVIMAS

15. Už kompetencijų vertinimą, pripažinimą (jeigu nenumatytos kitos sąlygos) yra imamas nustatyto dydžio mokestis, kurį sudaro:

15.1. įmoka už prašymo dalyvauti neformalio būdu įgytų kompetencijų vertinimo ir pripažinimo procedūros nagrinėjimą, taip pat kolegijos pasirengimą vertinimo procedūrai. Ši įmoka yra 60 Lt;

15.2. įmoka už kompetencijų vertinimą, kuri priklauso nuo kandidato neformalio būdu įgytų kompetencijų ir studijų rezultatų atitikties apimties: už vieną prilygintą studijų kreditą taikomas koeficientas 0,5 nuo kolegijoje tuo metu galiojančios patvirtintos atitinkamo kredito kainos;

15.3. papildomos įmokos, neaptartos šioje tvarkoje ir tiesiogiai susijusios su kompetencijų vertinimu yra nustatomos Kompetencijų vertinimo ir pripažinimo studijų rezultatais sutartyje.